

Opgave 1

Hvem laver vores penge?

Hvem laver vores penge?

Som du har set i videoen, findes der to forskellige slags penge i Danmark. Der findes sedlerne og mønterne, og der findes de elektroniske penge, som vi bruger med Mobile Pay, Dankort og Netbank. I denne tekst får du mere viden om, hvad forskellen på de to slags penge er, og hvad der sker med priserne på ting, når penge skabes eller forsvinder.

Nationalbanken:

Nationalbanken skaber vores sedler og mønter, de kaldes også kontanter. Nationalbanken er bank for alle de andre banker, og derfor siger mange, at den er den øverste bank i Danmark. Nationalbanken er ikke ejet af private personer. Derfor går overskuddet fra de kontanter den skaber til staten. Nationalbanken skaber kun kontanter, og ikke de elektroniske penge der er på Netbank, Mobile Pay osv.

Private banker:

Alle andre danske banker end Nationalbanken er private banker. Det vil bl.a. sige, at de penge de tjener, går til private personer der ejer banken og ikke til staten. De private banker må ikke skabe sedler og mønter men kun elektroniske penge. Hver gang en person låner penge i banken, skaber banken nye elektroniske penge. Derfor stiger mængden af penge hver gang en kunde låner i banken.

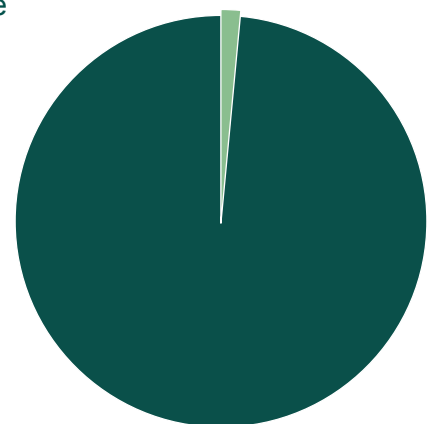
I 2004 var der ca. 400 milliarder kr. i Danmark

I 2008 var der ca. 800 milliarder kr. i Danmark

I 2019 er der ca. 1.300 milliarder kr. i Danmark

Siden 2004 er der altså kommet over 3 gange så mange penge i Danmark. Langt de fleste af de penge der bliver skabt, er elektroniske penge som er skabt, når mennesker låner penge i banken. Faktisk er det kun ca. 5 procent af pengene i Danmark, der er kontanter skabt af Nationalbanken.

Kontanter (5%) ●
Kontopenge (95%) ●

Opgave 2

Hvad sker der når man laver penge?

Hvad sker der når man laver penge?

Som du kunne se, imens I holdt auktion, kan prisen på en vare ændre sig, hvis der bliver skabt flere penge. Da der kom flere penge, steg priserne.

Hvad blev karamellerne solgt for i starten af auktionen?

Hvad blev karamellerne solgt for, efter der blev lavet flere penge?

Det er normalt at tænke, at hvis man får flere penge, så er man blevet rigere, men det er ikke altid rigtigt. For eksempel ikke i den auktion I lige har holdt. I starten af auktionen havde alle lige mange penge, og det var muligt for alle at købe en karamel. Men så blev der skabt flere penge.

Hvor mange karameller kunne du købe efter der blev lavet flere penge?

For dem der fik flere penge, vil svaret være, at de stadig kunne købe en karamel. Prisen på karamellerne steg, så de havde stadig ikke råd til at købe to, selvom de fik flere penge.

Hvis du var en af de uheldige, der ikke fik flere penge, så er svaret nul. Du kunne altså i starten købe en karamel, men da de andre fik flere penge, havde du ikke længere råd til at købe en karamel.

Er der nogen der er blevet rigere?

Hvis ja, hvem?

Er der nogen der er blevet fattigere?

Hvis ja, Hvem?

I denne auktion skabte banken nye penge til at købe karameller. I virkeligheden skaber bankerne ikke særligt mange penge, så folk kan låne til at købe karameller. I stedet skaber bankerne mange penge til, at folk kan købe boliger. Derfor stiger priserne på boliger meget mere end fx prisen på karameller. For 25 år siden kostede en karamel ca. 0,5 kr. og i dag koster den ca. 1 kr. Karameller koster altså ca. dobbelt så meget i dag som for 25 år siden.

Opgave 2

Hvad sker der når man laver penge?

For 25 år siden kostede en ejerlejlighed på 100 m² ca. 550.000 kr. og i dag koster den ca. 2.750.000 kr. (tal fra www.Boliga.dk)
Ejerlejligheder koster altså ca. 5 gange så meget nu som for 25 år siden.

Hvem synes du, det er godt for, at priserne på boliger stiger, og hvem er det dårligt for?

I gennemsnit har de private banker de sidste femten år skabt ca. 60 milliarder kr. hvert år. Det er ligeså meget som 1,5 storebælstbroer eller, ca. 370 tusinde biler koster.

De fleste af de penge bankerne skaber bliver brugt til at købe boliger for. Bl.a. derfor stiger boligpriserne. Forestil dig nu at Nationalbanken havde skabt pengene i stedet for de private banker. På den måde ville pengene kunne bruges af staten til fx skattelettelser, sundhed eller uddannelse.

Hvad ville du bruge dem på?

Opgave 3

Lav dit eget pengesystem

Lav dit eget pengesystem

Til daglig går du måske ikke og overvejer, hvordan banksystemet fungerer, og om det kan ændres, så nogle ting ville fungere bedre. Nu skal du lave en opgave, hvor du selv skal vælge, hvem der skal skabe vores penge, hvordan de skal se ud, og hvem der skal bruge dem. Du skal huske på, at uanset hvordan du vælger at lave systemet, så vil der være gode og dårlige ting ved det. Det er derfor ikke muligt at lave et perfekt system.

Hvad hedder pengene?	
Hvem skal bruge pengene?	
Hvem skal lave pengene?	
Hvordan ser pengene ud?	
Hvor opbevarer man pengene?	